

ประกาศกรมพัฒนาธุรกิจการค้า
เรื่อง การจดทะเบียนข้อบังคับของบริษัทจำกัด ตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์

ตามที่กรมพัฒนาธุรกิจการค้าได้พิจารณารับจดทะเบียนข้อบังคับของบริษัทจำกัดที่กำหนดให้กรรมการสามารถมอบฉันทะให้บุคคลอื่นเข้าประชุมแทนและให้นับเป็นองค์ประชุม รวมทั้งออกเสียงลงคะแนนในการประชุมคณะกรรมการบริษัท และข้อบังคับของบริษัทจำกัดที่กำหนดให้มติคณะกรรมการสามารถทำเป็นมติเวียน โดยไม่ต้องจัดประชุมคณะกรรมการบริษัท นั้น

ต่อมาปรากฏว่ามีคำพิพากษาของศาลฎีกาที่ 3362/2532 สรุปได้ว่า การเป็นกรรมการของบริษัทจำกัดต้องมีคุณสมบัติเฉพาะตัวและต้องกระทำการด้วยตนเองจะมอบหมายให้บุคคลอื่นกระทำแทนคนในฐานะกรรมการไม่ได้ รวมทั้งมีคำวินิจฉัยของคณะกรรมการกฤษฎีกา(เรื่องเสรีที่ 75/2536)ซึ่งวินิจฉัยในกรณีข้อบังคับของบริษัทมหาชนจำกัดไว้ในทำนองเดียวกัน นอกจากนั้นคำวินิจฉัยของคณะกรรมการกฤษฎีกาดังกล่าวได้วินิจฉัยว่าข้อบังคับที่กำหนดให้มติคณะกรรมการสามารถทำเป็นมติเวียน โดยไม่ต้องจัดประชุมคณะกรรมการนั้นไม่อาจรับจดทะเบียนได้เนื่องจากส่งผลให้เป็นการหลีกเลี่ยงไม่ปฏิบัติตามบทบัญญัติของกฎหมาย

จึงปรากฏข้อหาหรือจากผู้ที่เกี่ยวข้องว่าข้อบังคับของบริษัทจำกัดที่กำหนดให้กรรมการสามารถมอบฉันทะให้บุคคลอื่นเข้าประชุมแทนและให้นับเป็นองค์ประชุม รวมทั้งออกเสียงลงคะแนนในการประชุมคณะกรรมการบริษัท และข้อบังคับของบริษัทจำกัดที่กำหนดให้มติคณะกรรมการสามารถทำเป็นมติเวียน โดยไม่ต้องจัดประชุมคณะกรรมการบริษัทนั้นจะยังคงสามารถจดทะเบียนได้อยู่ต่อไปหรือไม่ และบริษัทจำกัดที่จดทะเบียนข้อบังคับในลักษณะดังกล่าวไว้แล้วจะสามารถปฏิบัติตามข้อบังคับนั้นได้ต่อไปหรือไม่

กรมพัฒนาธุรกิจการค้าจึงได้นำประเด็นปัญหาดังกล่าวหาหรือคณะกรรมการที่ปรึกษา
กฎหมายของกรมพัฒนาธุรกิจการค้า ซึ่งคณะกรรมการฯ มีความเห็นว่า

1. บริษัทจำกัดไม่สามารถกำหนดข้อบังคับบริษัทให้กรรมการสามารถมอบฉันทะให้บุคคลอื่นเข้าประชุมแทนและให้นับเป็นองค์ประชุม รวมทั้งออกเสียงลงคะแนนในการประชุม
คณะกรรมการบริษัท

- 2 -

เนื่องจาก แม้ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ซึ่งเป็นกฎหมายเอกชนจะมีหลักการพื้นฐานในการยึดถือการแสดงเจตนาของคู่สัญญาเป็นสำคัญก็ตามแต่การแสดงเจตนานั้นก็จะต้องอยู่ภายใต้กรอบของกฎหมายด้วย ดังนั้น แม้ตามมาตรา 1158 แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์จะบัญญัติให้บริษัทจำกัดสามารถกำหนดข้อบังคับแตกต่างจากบทบัญญัติของมาตรา 1159 ถึงมาตรา 1164 ได้ก็ตาม แต่บริษัทก็จะต้องกำหนดข้อบังคับขึ้นภายใต้กรอบของกฎหมายกล่าวคือ บริษัทไม่สามารถออกข้อบังคับที่มีวัตถุประสงค์ขัดกับกฎหมายหรือขัดต่อความสงบเรียบร้อยและศีลธรรมอันดีของประชาชนได้ ทั้งนี้การกำหนดข้อบังคับในลักษณะดังกล่าวจะส่งผลให้มีการหลีกเลี่ยงไม่ปฏิบัติตามบทบัญญัติของกฎหมายที่กำหนดในเรื่องอำนาจหน้าที่ความรับผิดชอบของกรรมการ สำหรับเรื่องคุณสมบัติของกรรมการก็เช่นกันเมื่อพิจารณาบทกฎหมายที่บัญญัติไว้เกี่ยวกับความรับผิดชอบของกรรมการในทางแพ่งและอาญา รวมทั้งองค์ประชุมของกรรมการแล้วถือได้ว่าเป็นเรื่องเฉพาะตัว ดังนั้นบริษัทจึงไม่สามารถกำหนดข้อบังคับในลักษณะดังกล่าวข้างต้นได้

2. บริษัทจำกัดไม่สามารถกำหนดข้อบังคับบริษัทให้มติคณะกรรมการสามารถทำเป็นมติเวียนโดยไม่ต้องจัดประชุมคณะกรรมการบริษัท

เนื่องจาก ตามบทบัญญัติในมาตรา 1160 มาตรา 1161 มาตรา 1162 และมาตรา 1163 แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ ได้กำหนดวิธีการประชุมกรรมการไว้แล้ว เพื่อให้กรรมการแต่ละคนได้มาประชุมแลกเปลี่ยนความคิดเห็นร่วมกันเกี่ยวกับการดำเนินกิจการของบริษัทก่อนการลงมติในเรื่องใดๆ แม้ว่าตามมาตรา 1158 จะกำหนดให้บริษัทสามารถกำหนดข้อบังคับเกี่ยวกับอำนาจกรรมการเป็นอย่างอื่นได้แต่ก็มีได้หมายความว่า จะสามารถกำหนดข้อบังคับให้ไม่ต้องมีการประชุมกรรมการได้ เนื่องจากการกำหนดข้อบังคับในลักษณะดังกล่าวเป็นการหลีกเลี่ยงไม่ปฏิบัติตามบทบัญญัติของกฎหมายตามมาตรา 1160 มาตรา 1161 มาตรา 1162 และมาตรา 1163

3. ในกรณีที่บริษัทจำกัดได้จดทะเบียนข้อบังคับในลักษณะดังกล่าวข้างต้นตามข้อ 1 และข้อ 2 ไว้แล้ว แม้จะมีได้มีการเพิกถอนการจดทะเบียนข้อบังคับดังกล่าว บริษัทก็ไม่สามารถถือปฏิบัติตามข้อบังคับนั้นได้อีกต่อไป

กรมพัฒนาธุรกิจการค้าจึงขอประกาศให้ทราบทั่วกัน และขอความร่วมมือให้บริษัทจำกัดซึ่งได้จดทะเบียนข้อบังคับที่มีลักษณะตามข้อ 1 และข้อ 2 ไว้แล้วดำเนินการจดทะเบียนแก้ไขข้อบังคับของบริษัทต่อไปด้วย

ประกาศ ณ วันที่ 10 กันยายน พ.ศ. 2551

(นางผานิต หล่อตระกูล)
รองอธิบดี ปฏิบัติราชการแทน
อธิบดีกรมพัฒนาธุรกิจการค้า